



## פרשת שמיני

### נושא השבוע: משפחת החיות

#### מה פרשה

- **המשך פרשת המילואים** – הקורבנות שהקריבו אהרן ובניו ביום השמיני.
- **חטאם של נדב ואביהוא** – אשר הקריבו "אש זרה" והאסון שפקד אותם בעטיה של אותה הקרבה – הם נשרפו ומתו.
- **בעלי חיים טמאים וטהורים** – הפרשה מפרטת כללים לגבי בעלי החיים המותרים או האסורים באכילה ומתייחסת לשאלת ההטמאות על ידי נבלתם. מן הבהמה מותר לאכול כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות ומעלת גרה. מחיות המים – כל אשר לו סנפיר וקשקשת. מן העופות נמנים עשרים מינים, ומשרץ העוף – "אשר לו כרעיים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ", כגון הארבה החגב והחרגול.

#### נושא השבוע

התורה אוסרת על **אכילת בעלי חיים מסוימים** ומתירה אכילה של בעלי חיים **אחרים**. הנימוק הוא הזיקה בין קדושת האל **לקדושת האדם** "כי אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי" (ויקרא י"ד 44). וכך למשל, מן ה**בהמות** הותר לאכול על פי הכללים הבאים: "מִפְּרֶסֶת פְּרָסָה" - שיש בקצות גפיה פרסות, "שִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרָסוֹת" - שפרסתה שסועה לשניים, ו"מְעַלְתַּת גֵּרָה". מבעלי החיים **במים** הותר לאכול רק את אלו שיש להם "סִנְפִּיר וְקֶשֶׁת" , כלומר, דגים מסוימים ולא בעלי החיים הימיים האחרים, וכן **נאסר** לאכול את ההולך על **כפיו** (דובים ופילים) ואת הזחלים ההולכים על **גחונם** (כמו למשל לטאות).





# מ ד ר ר ש

רבי עקיבא היה אומר:

יש בריות הגדלות בים ויש בריות הגדלות ביבשה.  
הבריות הגדלות בים – אם יעלו ליבשה ימותו מיד.  
הבריות הגדלות ביבשה – אם ירדו לים ימותו מיד.

יש בריות הגדלות באש ויש בריות הגדלות באוויר.  
הבריות הגדלות באש – אם יעלו לאוויר ימותו מיד.  
הבריות הגדלות באוויר – אם ירדו לאש ימותו מיד.

מקום חייו של האחד הוא מקום מיתתו של השני  
ומקום חייו של השני הוא מקום מיתתו של הראשון.  
”מה רבו מעשיך ה'”

### ביאור מילה:

בריות = בעלי חיים

(על פי תלמוד בבלי מסכת חולין דף קכ”ז  
עמוד א', ספרא שמיני פרשה ה סעיף ה')

### קריאת המדרש ודיון

ניתן לשאול את התלמידים אילו בעלי חיים הם מכירים ולכתוב אותם על הלוח בקבוצות לפי החלטת המורה (יונקים ומטילי ביצים, טורפים וצמחוניים, דו-חיים וימיים). המורה תשאל את התלמידים לפי מה מחולקים בעלי החיים על הלוח? כדאי להאיר את תשומת ליבם של התלמידים לעובדה כי גם בעלי החיים באותה קבוצה הם שונים לגמרי: בדרך התרבותם, במקומות מגוריהם, ובמזונם.

לאחר קריאת המדרש ניתן להזמין את התלמידים למצוא בעל חיים מהקבוצות המוזכרות במדרש: אויר, קרקע, מים (כדאי להתעלם בדיון בכיתה מקבוצת החיות ”הגדלות באש”. בימים עברו האמינו כי יש בעלי חיים החיים באש בלבד, כמו הסלמנדרה. היום ידוע שאין בעל חיים המוכר לנו, שיכול לחיות בטמפרטורות גבוהות, מלבד זני חייזקים).

מה משותף לשלושת קבוצות בעלי החיים? כולם אוכלים, נושמים (גם אלו שבמים), מתרבים, מתים. מה שונה? מקום החיים – שהוא גם מקור החיים (בעיקר מבחינת מזון). רבי עקיבא רצה באמירתו להציג את גדולתו של אלוהים בכך שברא יצורים רבים השונים כל-כך זה מזה עד כדי כך ש”מקום חייו של האחד הוא מקום מיתתו של השני!”

